Sisäministeriö LAUSUNTO SM2016-00132

PEO Parko Veera(SM) 09.03.2016

Viite

Asia

Hallintovaliokunnan kuuleminen 9.3.2016 klo 11.15; E 14/2016 vp; komission ehdotus neuvoston asetukseksi hätäavun antamisesta unionin sisällä

Kuvaus tähän

Sisäministeriö toteaa lausuntonaan komission tiedonantoon ja ehdotukseen neuvoston asetukseksi hätäavun antamisesta unionin sisällä:

Komissio antoi tiedonannon ja asetusehdotuksen 2.3.2016. Ehdotuksen taustalla on helmikuun (19.2.) Eurooppa-neuvoston päätelmien toimeksianto komissiolle luoda kapasiteetti humanitaarisen avun antamiseksi unionin sisällä. Komission ehdotuksen tarkoituksena on luoda unionille mahdollisuus rahoittaa EU:n sisällä tehtäviä humanitaarisia hätäapuoperaatioita meneillään olevissa tai potentiaalisissa ihmisen tai luonnon aiheuttamissa hätätilanteissa, joilla on poikkeuksellisen laajuutensa tai vaikutustensa vuoksi vakavia ja laaja-alaisia humanitaarisia seurauksia. Operaatioissa annettava apu riippuisi aina käsillä olevasta tilanteesta ja siihen liittyvistä humanitaarisista tarpeista ja avun tarpeet määriteltäisiin tarveanalyysin pohjalta. Tavoitteena on hädänalaisten ihmisten humanitaarisiin perustarpeisiin vastaaminen siten, että minimoidaan taloudelliset vaikutukset, jotka kohdistuvat ko. jäsenmaihin, jotka jo valmiiksi saattavat kärsiä taloudellisista vaikeuksista.

Puheenjohtajan tarkoituksena on tilanteen poikkeuksellisuuden vuoksi saada asetus hyväksyttyä jo maaliskuun Eurooppa-neuvoston kokoukseen 17.-18.3. mennessä.

Komissio esittää uuden instrumentin oikeusperustaksi SEUT 122 (1) artiklaa. Ko. oikeusperustaa ei ole aiemmin käytetty tähän tarkoitukseen.

Rahoitusvälineen budjetiksi ehdotetaan 700 miljoonaa euroa Euroopan muuttoliike- ja pakolaiskriisin aiheuttamiin humanitaarisiin tarpeisiin, erityisesti Länsi-Balkanin reitin varrella olevissa EU-maissa. Kyseessä olisi pysyvä, uusi rahoitusjärjestelmä EU:n sisällä. Hätäapurahoitusta voitaisiin käyttää käynnissä olevan tai mahdollisen luonnon tai ihmisen aiheuttaman katastrofin tilanteessa, kun olisi kyse poikkeuksellisen suuresta tai vaikutuksiltaan poikkeuksellisesta katastrofista, jolla on laajoja humanitaarisia seurauksia. Keskeistä on, kuten komissio on ilmoittanut, että uusi sisäinen apuinstrumentti ei johda unionin humanitaarisen avun vähentämiseen EU:n ulkopuolella.

Sisäministeriön pelastusosasto kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin kohtiin asetusehdotuksessa:

- Asetusehdotus on perusteltu etenkin Kreikan tämänhetkisen humanitaariseen tilanteeseen vastaamiseksi. On ilmeistä, että olemassa olevat mekanismit ja instrumentit eivät

nykyisenkaltaisessa poikkeuksellisessa tilanteessa riitä maahantulijoiden humanitaarisiin tarpeisiin vastaamiseen.

- Suomi pitää pysyvän rahoitusmekanismin sijaan parempana, että asetus olisi määräaikainen ja sen mahdollinen jatko arvioitaisiin erikseen määräaikaisuuden päätyttyä. Tämänhetkinen puheenjohtajan kompromissiesitys vastaa tätä Suomen näkemystä.

- Pelastusosasto korostaa, että uuden rahoitusvälineen kautta rahoitettava toimet täydentävät muiden unionin välineiden, erityisesti unionin pelastuspalvelumekanismin, kautta toteutettavia toimia sekä avun kohteena olevien jäsenmaiden omia toimia. Toiminnassa tulee noudattaa päätöksessä unionin pelastuspalvelumekanismista (1313/2013) määriteltyjä rajauksia jäsenmaiden viranomaisten tukemisesta.

- Pelastuspalvelumekanismi kattaa ensisijaisesti ihmisten, mutta myös ympäristön ja omaisuuden suojelun sekä unionin alueella että sen ulkopuolella tapahtuvien kaikenlaisten luonnon ja ihmisen aiheuttamien katastrofien yhteydessä, mukaan lukien ympäristökatastrofit, meren pilaantuminen ja akuutit terveyttä uhkaavat hätätilanteet. Mekanismin kautta annettu apu on viime vuosina laajentunut perinteisistä kansainvälisen pelastustoiminnan tehtävistä (luonnononnettomuudet jne.) yhä enemmän tukemaan humanitaarisia avustusoperaatioita. Pakolaiskriisin aikana pelastuspalvelumekanismin kautta EU-maihin on lähetetty materiaaliapua, mutta jäsenmaiden materiaaliaputarjoukset ovat olleet riittämättömiä nykyisiin humanitaarisiin tarpeisiin vastaamiseksi (ml. Suomen lähettämät lämmitettävät teltat Unkariin syyskuussa 2015). Unionilla on toimivalta pelastuspalvelun alalla toteuttaa toimia jäsenvaltioiden toimien tukemiseksi, yhteensovittamiseksi tai täydentämiseksi. Pelastuspalvelutoiminta on kansallisen toimivallan alaista toimintaa, jossa komission tehtävä on jäsenvaltioiden välisen yhteistyön ja koordinaation tukeminen.

TIEDOKSI

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi